

Nr. 60.

Cena prenumeraty:
w ŁODZI:
Kwartalnie Mk. 14.40
Miesięczn. „ 4.80
Za roznośnienie
70 fen. miesięcznie.
z przes. pocztową:
Kwartalnie Mk. 16.50
Miesięczn. „ 5.50

Kalendarzyk:

Niedz. 2.III. Heleny Cesarz.
Pon. 3.III. Kunegundy Ces.
Wt. 4.III. Kazimierza Kr. W.
Śr. 5.III. Popielec. Adryana.

Redakcja

w Łodzi

Al. Kościuszki 41.
TELEFON 28

ROZWOJ

działania polityczny, społeczny i literacki.

Niedziela, dnia 2 marca 1919 roku.

Można zamawiać „Rozwój”: w PABJANICACH u p. Groblińskiego, Nowy Rynek, Kiosk; w ZGIERZU u p. Lacha, Kiosk.

CENA OGŁOSZEN: Przed tekstem lub w tekście 2 marki, za tekstem 65 fenigów, nekrologi 1 marka za wiersz petitowy. Drobnie ogłoszenia 10 fen wyraz. Najmniej 80 fen. Ogłoszenia zamiejscowe 10 procent drożej. Artykuły bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne.

TEATR WIELKI

Występy zespołu artystów
Warszawskich

Dni dwa przedstawienia

o 5 po poł. po cenach niższych **OD WARSZAWY DO BERLINA** Revuetka polityczna w 3 aktach Sa i maticusa;
o 7 i pół wieczorem **Warszawka i Krakusik** Revuetka polityczna ze śpiewami, aktualnymi kupletami i tańcami Kiedrzyńskiego i Reynela.
Bilety do nabycia w kasie teatru Wielkiego od godz. 10-ej rano. ————— 395

OGŁOSZENIE.

Wobec tego, że w obecnych czasach, z obawy przed napaścią, stróże nie wpuszczają depe-szowych w nocnej porze do domów, a interesanci z tych samych powodów odmawiają przyjęcia telegramu, przeto urząd telegraficzny w Łodzi prosi interesowanych o złożenie w ciągu 8 dni od daty ogłoszenia piśmiennej deklaracji w kancelarii telegrafu, Paśaż Mejera № 4 o tem, że żądają w nocy bezwzględnie doręczenia depe-sz, w przeciwnym razie po tym terminie reklamacje w tej sprawie uwzględniane nie będą, a telegramy takie wręczane zostaną w godzinach rannych.

Kierownik Telegrafu Państwowego
F. Prądzyński.

ODEZWA.

Zarząd Sekcji Sanitarnej przy Tow. Pomocy nad żołnierzem polskim zwraca się z gorącą prośbą do Panów właścicieli i aptek i składów aptecznych w naszym mieście o składanie ofiar na ręce WW. Pań, upoważnionych przez Zarząd, a które będą chodzić po aptekach i składach aptecznych dla zbierania ofiar na żołnierza polskiego.

Pożądane są najwięcej: bandaże, gaza, wata, jodyna, sublimat, jod, wazelina, aspiryna, chłnina, spirytus i t. p.

Obywateli! oświadczymy tylko sobie to—że naszym rannym żołnierzom—bohaterom—brak jest środków chirurgicznych i opatrunkowych.

ZARZĄD.

ROZPORZĄDZENIE.

Komisarz ludowy miasta Łodzi, ze względu na to, że dostawy kontygentu mąki względnie zboża, przeznaczonego dla miasta są niestełe i często nie pokrywają zapotrzebowania kartkowego, postanowił: rozporządzenie z dnia 5 grudnia 1918 roku, dotyczące się sprzedaży pieczywa białego, uchylić do czasu wydania odpowiedniego zarządzenia przez Ministerstwo Aprozawizacji.

A. Rzewski
Komisarz Rządowy m. Łodzi.

Ogłoszenie.

Z rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Urząd Komisarza ludowego na miasto Łódź z dn. 1 marca zostaje zlikwidowany. Wydział koncesji przechodzi do Komisarza Ministerstwa Przemysłu i Handlu (Al. Kościuszki 1, II wejście, II piętro), wobec czego petenci i zainteresowane urzędy winny zwracać się pod wskazanym adresem. Wszystkie niedokończone sprawy o wydanie koncesji również przechodzą do Komisarza Przemysłu i Handlu.

Sprawy ogólne przekazane będą Komisarzowi Powiatowemu (Al. Kościuszki 14), dokąd należy zwracać się w sprawach niezakończonych.

Sprawy prasowe, widowiskowe i pozwoleń na broń—będą załatwiane przez Prezydium Policji (Al. Kościuszki 1).

A. RZEWSKI,
Komisarz Rządowy m. Łodzi

577—1

Nasiona warzywne i kwiatowe
tylko z roku 18-go poleca
Zakład ogr. L. Kofaszkowskiego
Piotrkowska 83. 392 14

WAŻNE DLA WSZYSTKICH!

POLSKIE BIURO

REKLAMY PRASOWEJ

WARSZAWA, MAZOWIECKA 7

zamieszcza ogłoszenia we wszystkich pismach Ziemi Polskiej i zagranicznych szybko i na dogodnych warunkach.

DEWIZA: REKLAMA JEST GŁÓWNYM MOTOREM PRZEMYSŁU I HANDLU. 332 5

Czułość władz niemieckich dotyczyła również i innych działaczy politycznych. Największą uwagę władz niemieckich zwracali działacze P. P. S. i Zjednoczenia Narodowego. Interesował ich pogrzeb ś. p. J. Małachowskiego, działacza z lewicy, wykrycie drukarni „Łodzianin” i t. p. Szczegółowe raporty szpiegowskie o przemówieniach na zebraniach różnych działaczy politycznych (podlane oczywiście sosem hakatystycznym) dopełniają tej sieci pajęczej, jaką nas omotały władze okupacyjne.

Delegaci otrzymali polecenie z ministerjum, aby wszelkie dokumenty, znajdujące się w posiadaniu prywatnym, zostały skonfiskowane i odesłane do Warszawy. K. K.

Garść dokumentów dotyczących hakatystów.

Wczoraj delegowani przez ministerjum spraw wewnętrznych, radcy ministerjalni: pp. W. Komórnicki i A. Furuhjelm zabrali z komisariatu ludowego około 3,000 dokumentów natury politycznej, dotyczących większości stowarzyszeń niemieckich w Łodzi. W dokumentach tych ciekawe są komentarze urzędowe do „Jahrbuch des Deutschen Vereins”. Sensację wśród komisji wzbudziły akty dotyczące byłego redaktora pisma niemieckiego „Deutsche Post” p. Flierla, który jako były członek stowarzyszenia anarchistycznego w Berlinie, był na liście nieprawomyślnych; w roku 1914 Flierla wykreślono ze stowarzyszenia. Jak wynika z akt. F. był karany za jakieś przestępstwo w Monachium i prezydium policji w Łodzi oświadczyło się dość nieufnie względem niego, polecając go śledzić.

Ciekawymi są również dokumenty, zawierające charakterystykę rodzimych hakatystów łódzkich. Z dokumentów tych widać jasno, że między niemieckimi stowarzyszeniami a władzami okupacyjnymi istniał ścisły kontakt i wzajemne współdziałanie. Dokumenty te, zostały zabrane do komisji biura kongresowego w Warszawie.

Bogaty nadzwyczaj materiał z odpowiednimi komentarzami literatury polskiej oraz charakterystyka cenzora Kleinowa przedstawiają akty, dotyczące dzieł polskich zakazanych, będących na indeksie niemieckim.

Znaleziono dokumenty dotyczące działalności politycznej i społecznej A. Rzewskiego jako członka organizacji i radnego miejskiego. Ze sprawozdań szpicłów wynika, że mieszkanie Rzewskiego było stale strzeżone przez szpicli niemieckich.

Język polski i urzędnicy miejscy.

Nie jest tajemnicą Poliszynella, iż nasi urzędnicy miejscy w swej większości źle władają mową ojczystą.

Przyczyna tej bolączki, oibrzymi odsetek urzędników, rekrutujących się z Niemców i Żydów. Styszeliśmy wprawdzie, iż związek urzędników miejskich powziął chwalebny myśl poddania egzaminowi tych pracowników, co do których istnieje wątpliwość dostatecznej znajomości języka polskiego — i że władze miejskie najzupełniej poglądy ten podzielają, lecz jak dotychczas ta pilna i ważna sprawa, jako drażliwa, nabiera form konkretnych, kronikarz nasz w swoim czasie wymienił z nazwiska niektórych panów urzędników Niemców i Żydów, którzy

Władzą wiodą drogą nam mową polską z których oczywiście należałoby co rychlej z tej płacówki polskiej usunąć w dobrze zrozumianym interesie Ojczyzny.

Działaj nie będziemy operowali szkodliwą w tej sprawie dyplomacją, lecz wymienimy i nazwiska te panie i tych panów, którzy przedewszystkiem powinni się wylegitymować z elementarnego warunku, kwalifikującego ich do objęcia posady w tutejszym polskim zarządzie miejskim. Tym warunkiem jest i musi być poprawna znajomość języka polskiego w mowie i piśmie. Od żądania tego nie wolno nam odstąpić. Ceniąc wysoce dotychczasową pożyteczną działalność uzdolnionego kierownika zarządu miejskiego p. Skulskiego, zastrzegamy się, iż artykułem tym chcemy jeno zwrócić uwagę na te braki, nie czyniąc go bynajmniej odpowiedzialnym, gdyż rozumiemy dobrze, iż burmistrz miasta, mając wielorakie i trudne sprawy, nie może egzaminować poszczególnych urzędników. Na liście wyższych urzędników spotykamy więc ludzi, nie władających zupełnie językiem polskim, lub też źle nim władających.

Oto lista:

W Wydziale Zaprowiantowania miasta: Izidor Barg, główny kasjer, żyd rosyjski (szwagier p. Siergieja Hoffmanna), Peters, niemiec, główny magazynier, Kinzler, niemiec, pracownik rzeźni, Lewi, żyd, kontroler kooperatyw, były agent manufakturowy, Lewitin, żyd, dysponent rzeźni, Schlabs, niemiec, główny księgowy.

Oprócz nich spotykamy cały szereg Niemców lub żydów a mianowicie: Landau, Hausmann, Gajzler, Maliniak, Heinbe, Moszkowska, Piltz, Hartwig, Krampitz, Rosenberg, Lewkowicz, Zerbock, Kautz i t. d.

W Wydziale finansowym: Zyssówna, Tempelhof, Rubinówna, Seidel.

W Wydziale Dobroczynności: Nirenberg, Sauberman, Feige, Menge, Natanson, Maissner, Eisenwerk, Czenow.

W Wydziale Stanu cywilnego same żydki.

Główna Kasa miejska: Hilleman, Schuhmacher, Meissner, Margulies, Langner i t. d.

W Wydziale ogrodnictwa: Goldfarb, Seidemann, Radke, Epstein, Majer, Schwalbe, Rotengruber, Berliner, Neufeld, Goldman, Praszki i t. d.

W Wydziale podatkowym: Koltoński, Deryng, Rosenblatt, Weiman, Müller, Rosenthal, Epstein, Hirschberg, Szperling, Prusak, Frydman, Richter, Leiserowicz, Czapka, Getz, Adresowy, Goldeuberg.

Wydział gospodarczy: Szereszewska, Weber, Winkler, Heidrich, Pinkus, Müller, Golinicki, Schinke, Webwert, Hertzog, Lefiler.

Oddział sekwestrowy: Weiss, Schwarz, Heller, Hermann, Furman, Schulz, Sager, Wachsmann, Jakobi.

Nie wdając się w dalsze komentarze, które uważamy za zbędne, polecamy uwadze zarządu miejskiego ważną tą sprawę.

Tak odpowiedzialne stanowiska, jak kierowników biur, lub ich zastępców, bezwarunkowo nie powinny być obsadzone przez nie Polaków. A jednak te niedopuszczalne rzeczy mają miejsce.

Przykłady:

Wydział dobroczynności publicznej — zastępca kierownika — Nirenberg, żyd.

Wydział finansowy, dział nader skomplikowany i ważny — kierownik Schiele, niemiec, zastępca kierownika Tempelhof, żyd.

Wydział kasy podatkowej, kierownik Meissner, niemiec.

Wydział zaprowiantowania miasta — zastępca kierownika Krampitz, niemiec.

Wydział podatkowy — zastępca kierownika Richter, niemiec.

Wydział budowlany, kierownik Radke, niemiec.

Wydział opałowy — kierownik Landau, żyd.

Nawet poborcy targowiskowi są rdzennymi Niemcami, a mianowicie: Kommissar i Beck.

Czyż nasi kmiotkowie przybywający na targ, musieliby się uczyć po szwabsku dla panów „Becków“ i „Kommissarów“?

Kolej Sieradz — Wieluń.

W zeszłym tygodniu sieradzki sejmik powiatowy uchwalił przystąpić na wiosnę do budowy drogi żelaznej Sieradz-Wieluń. W tym celu zwrócono się do władz wyższych o udzielenie pożyczki państwowej w sumie 3.000.000 marek, z obowiązkiem pokrycia tej pożyczki w ciągu 20 lat z dochodów kolei, pod gwarancją powiatowego związku komunalnego.

Projektowane są również drogi żelazne: Wieluń-Częstochowa i Wieluń-Praszka-Zawisna-Oleszno. Na tej ostatniej linii istnieje już wybudowana przez Niemców kolejka wązkotorowa. Odnoga Wieluń-Oleszno ma dla nas bardzo ważne znaczenie, gdyż połączy się przyszłe nasze kopalnie węgla na Śląsku z Łodzią najkrótszą

linią kolejową, zaopatrzy się przemysłowe centra Łodzi i okolicy w tańszy węgiel, ulży się w przyszłości ewentualnemu przeciążeniu kolei wielkiej.

Sejmik w Sieradzu uchwalił również przystąpić natychmiast do budowy nowej sieci dróg bitych (szos) w pow. sieradzkim, a mianowicie: przedłużenie szosy Rossorzyca-Zadzim-Wierzy, ukończenie rozpoczętej szosy Rossoszyca-Włyń, budowa nowych szos: Sieradz-Burzenin przez Monice-Wicechucice-Chojnę i Ligotę, Złoczew-Stolce przez Czarną, Brzoszki i Koźlin, Zapole-Klonowa przez Ostrów-Godynice-Lasiaki, Błaszki-Złoczew po przez gminę Gruszczyce i tam na rzece Warcie zatwierdzić.

KRONIKA.

— Z tow. pomocy dla żołnierza polskiego.

a) Na pierwszym posiedzeniu członków zarządu sekcji finansowej towarzystwa pomocy dla żołnierza polskiego wybrani zostali do prezydium: na przewodniczącego dyr. L. Gajewicz, na zastępców pp. Szylborski i doktorowa Majbaumowa, na sekretarza dyr. Moszkowski, bez mandatów adw. Busz, Biederman, pani Grenwood i p. Peters. Postanowiono nabyć willę pod miastem i rozegrać ją na loterji, w celu zdobycia funduszu na rzecz towarzystwa.

— Delegaci mieli w Łodzi.

k) Misja amerykańska w osobach pp. por. Pate i dr. Bogena na konferencji w delegacji min. aprowizacji w Łodzi omawiała w przedstawicielami społeczeństwa łódzkiego sprawę pomocy odzieżowej z Ameryki dla Łodzi. W konferencji uczestniczyli: referent aprowizacyjny min. p. Świątalski, z ramienia łódzkiej okręgowej Rady Opiekunczej pp. Stamirowski i Horodyński, dr. Majbaum z Kropli mleka, z magistratu p. Janiszewski i inni.

Przedewszystkiem delegaci misji informowali się co do nadeszłych artykułów żywności-

— Delegacja ministerjum.

a) Ministerjum spraw wewnętrznych delegowało do Łodzi radców ministerjalnych pp. Wacława Komornickiego i Augusta Furuhejma, w celu zbadania stosunków panujących w miejscowych stowarzyszeniach niemieckich, jak również wyświetlenia stosunku tychże stowarzyszeń do byłych władz okupacyjnych i państwa polskiego.

W komisarjacie ludowym odbędzie się szereg posiedzeń delegatów z udziałem zaproszonych przedstawicieli władz.

— Nominacja.

a) Dotychczasowy sekretarz zarządu skarbowego, p. Tadeusz Kirszanek, z powodu nadeszłej nominacji na zastępcę inspektora skarbowego przechodzi do świeżo utworzonego wydziału karnego przy podatkach pośrednich.

— Z Elektrowni.

Pracownicy elektrowni podpisali pożyczkę państwową na 37,300 mk. W tem gotówką wpłacono 4,700 mk. Resztę zapłaciła elektrownia, która w ciągu pięciu miesięcy ma stracić tą sumę.

KRONIKA TYGODNIOWA.

Tydzien sejmowy. Rachunki p. Moraczewskiego i spółki. Nie trzeba uczyć chłopów miłości Ojczyzny, bo on ją lepiej pojmuje niż pan inżynier-towarzysz. Potężna natura — i sztuka. Sumienie chłopskie. Nemezys, straszne bóstwo. Rozspanianie się trzech wrogich potęg! Kto pod kim dołki kopie, sam w nie wpada. Chłop polski nie pójdzie na psaku towarzyszym. Sztandar z Białym Orłem w Sejmie.

Niezdługo upływie dwa tygodnie od pierwszej sesji sejmowej i stoimy więc pod znakiem Sejmu, Sejmu wielkiego, równającego się co do znaczenia Sejmowi czterolecnemu. Jak tamten tak i ten jest ustawodawczym.

Jakkolwiek poprzedni gabinet nie wiele się na różnych rzeczach rozumiał, oceniał dosyć trafnie znaczenie tego Sejmu i chciał koniecznie przeformować do niego „swoich“ ludzi.

Zabrano się do tego z wielką energią, najpierw wymyślono posady komisarzy ludowych. Poobsadzano je swymi „pełnomocnymi“ ludźmi, wydano dużo pieniędzy na „pożyteczne“ i „mniej“ pożyteczne cele, a ku temu wszystkiemu dzielnie pomagali rządowi Moraczewskiego towarzysze, zarządzając wiece, pochody i demonstracje.

Ala natura jest potężniejsza i pobija sztukę inżyniera i sika.

Dziś nam natura stawia nam naturą niczem nie

osiągniemy. Ona tworzy i niszczy, my tylko ją nicujemy, przerabiamy jej dary — korzystamy z niej umiejętnie w najlepszym wypadku.

To też działalność towarzyszy do narodu polskiego miała się tak, jak owa sztuka ma się do natury.

Prześwidrowano w skałe dziurę, zrobiono tunel, ułatwiono przejście drobnym mszycóm przez ten tunel, a czy ta skała chociaż na jotę się zmieniła, Stoi, jak stała potężna, wielka, dumna.

Ta skała to naród, ten tunel to towarzysze ze swoją robotą,

Zdawało się im, że już zdobyli, że ta dziura tunelowa świat przewróci do góry nogami, że powstrzyma szalejące burze, lub zagasi słońce na niebie.

Nic się nie zmieniło. Ani słońce nie przestało świecić, ani księżyc wschodzić, ani noc nie przepadała!

Ta natura, to dusza chłopiska, to ten prosty mózg naszego kmiotka, to to poczucie jego i przywiązanie do ziemi, które wyszał z piersi matki.

Nigdy tak jak dziś ta natura się tak nie uwydatniała. Powracają do nas ludzie z Ameryki, ludzie, którzy tam się rodzili. Przyjeżdża taki ks. Iciek, taki Bronisław Smykowski.

I cóż się dowiadujemy od nich?

Tęsknią za tą ziemią, której nigdy jeszcze nie widzieli, kochają ją, radziły dla niej życie poświęcić.

Tam z za morza płyną milionowe ofiary składa lud polski swój dorobek dla braci głodnych, chociaż ten lud mógł już zapomnieć nawet, jak ci bracia wyglądają.

Cóż to jest? jak to można zamienić na modłę dzisiejszą, na modłę towarzyszy? którzy chcą operować i operują, w myśl zasad Bismarcka, „siła“, których nic nie obchodzi „sentymant“, „uczucie“, „miłość dla kraju“, „boć głoszą szersze przywiązanie dla świata!

Ładnie byś wyglądał mój towarzyszu, gdyby tu przyszedł ten uwielbiany przez ciebie między narodowiec niemiec, lub rewolucyjny bolszewik.

Wzięłyby ciebie jako towarzysza do najcięższej pracy, smagał głodem, popędzał brutalnością.

Zapytaj się kolego tych 800,000 ludzi, którzy zagonił do Niemiec głód, lub którzy zostali tam przygnani jako jeńcy, oni tobie powiedzą o tych międzynarodowych towarzyszach szczerą prawdę.

Zapewne, że i dziś u nas dla ludzi pracujących nie jest dobrze, bo warsztaty pracy stoją, bo nie ma robot, a w ziemi trudno te roboty czynić, ale przecież najmniej uświadomiony człowiek rozumie, że to chwila przejściowa, że już za dwa miesiące będzie znacznie lepiej, a za rok zupełnie się poprawi i życie wejdzie w drugi okres pracy i reform społecznych, które Sejm niezawodnie przeprowadzi, ale nie w tym duchu

— Z biblioteki publicznej.

Ponieważ salon główny w bibliotece liczący 50 miejsc — okazał się niewystarczający, gdyż po kilkadziesiąt osób oczekiwało swojej kolei — kierownictwo biblioteki, zamieniło dotychczasową czytelnię pism na czytelnię książek. W tym celu pokój ten został połączony bezpośrednio z magazynem, przez wybite specjalnego otworu. W ten sposób oddaje się do użytku czytającej publiczności tymczasem około 25 miejsc nowyci.

— Hojna ofiara.

Sejmik powiatu łódzkiego, przychylając się do prośby przedstawiciela Tow. pomocy dla żołnierza polskiego p. dyr. Klossa, przeznaczył 10% od sum, jakie przypadną z likwidacji dawnego okręgu łódzkiego, co wyniesie około 100,000 marek na rzecz pomocy dla żołnierza, zaś na patronat nad rekrutem 5%, co stanowić będzie 50,000 marek. To są czyny Polaków — nie słowa.

— Odzież dla Łodzi.

k) Dr. Bogen zamierza wobec ogromu nędzy w Łodzi zaapelować do społeczeństwa amerykańskiego, aby zarządzono natychmiastową zbiórke dla zaopatrzenia w odzież najbardziej potrzebujących, natomiast por. Pate zamierza zebrać odnośne materiały i dane, żeby zainteresować przemysłowców, którzy nadesłają potrzebną ilość towarów za pieniądze, jako doraźną pomoc lecz kalkulowaną handlowo.

— Ostatnia postęga.

a) Onegdaj, w kościele św. Stanisława Kostki ks. prefekt Rabiński, odprawił nabożeństwo żałobne za spokój duszy nauczyciela szkół miejskich śp. Stanisława Jezierskiego. Podczas nabożeństwa śpiewała pani Pytłasińska solo, i w duecie z p. Ulasem — solo na wiolonczeli grał p. Stefan Tymowski. Mowę żałobną wygłosił ks. Rabiński, podnosząc zalety umysłu i charakteru zmarłego.

Zwłoki tonące w kwiecicach eksportował na stary cmentarz katolicki ks. prefekt Małczyński, w asystencji licznego duchowieństwa. Za trumną postępowala rodzina zmarłego.

Na czele konduktu szli wychowawcy szkoły miejskiej, której zmarły był kierownikiem, były uczennice jego, oraz delegacje łódzkiego koła okręgowego P. M. S., miejscowej rady opiekuńczej, zrzeszenia nauczycielstwa polskiego i instytucji kulturalno-oświatowych.

Nad mogiłą przemówił: ks. Kowalewski, inż. Wojciechowski imieniem zarządu P. M. S., Maj. Majewski i Czajkowski, w imieniu kolegów i nauczycielstwa polskiego.

— Uczczenie pamięci zmarłego.

a) Celem uczczenia pamięci ś. p. Stanisława Jezierskiego, koledzy-nauczyciele szkół powszechnych postanowili utworzyć stypendjum jego imienia dla biednego syna nauczyciela, pragnącego kształcić się w zawodzie nauczycielskim.

pięści, o którym marzą ci, co sobie bojątki własne na koszt narodu szkodzą.

Bo brat z bratem nie może się kijem nauczać, ani mu swoich poglądów narzucić. W tym wypadku jest jeden tylko punkt wyjścia, dobra wola i porozumienie.

Tymczasem towarzysze szkodzą sobie sejm swój, złożony ze swoich ludzi.

Wiedzieli oni, że w Polsce na wsiach nie mają zbyt wielu przyjaciół, że tylko niewielkie stronnictwo ludowe nakłania się ku nim, sądzili jednak, że gdy najdzie się tego chłopca do Sejmu dużo, to bardzo łatwo będzie go swemi obietnicami dla siebie ująć i pociągnąć na stronę między-narodówki.

I stał się cud!

Przepraszam, w dzisiejszych czasach tak mówić nie można, bo dziś nikt z „mędrców tegoczesnych“ w cuda nie wierzy. Niechże będzie tak. Nie nazwiemy to „cudem“ tylko „przypadkiem“. Towarzysz się zawiódł.

Ten chłop, któremu towarzysz pobrzękiwał workiem judaszowym, napełnionym srebrnikami w postaci przywłaszczenia sobie ziemi, odmówił, pamiętając, że nikt tak tej ziemi nie pragnie, jak chłop polski, który ją nie tylko ukochał, ale i swą pierśią ogrzał.

— Dla czego?

— Dla tego, że chłop wychował się na łonie tej wielkiej natury, że żył z nią, że ją dobrze poznał i podpatrzył.

Projektowane stypendjum utworzone ma być przy polskim seminarjum nauczycielskim.

Z wydziału skarbowego.

a) Na skutek przedstawienia prezesa zarządu skarbowego p. Pilcera, ministerjum skarbu reskryptów z d. 17 lutego 1919 r. zamianowało przy łódzkim zarządzie skarbowym 6 referatów, 12 zastępców inspektorów, 4 buchalterów, 1 sekretarza zarządu, 6 pomocników buchalterów i 11 sekwestраторów.

— Drobną kupcy.

Związek drobnych kupców chrześcijan w Warszawie, Żórawia nr. 2, urządził 8 i 9 marca narady delegatów zrzeszeń drobnego kupiectwa polskiego, na których będzie między innymi podjęta sprawa ogólnokrajowej organizacji Królestwa.

— Likwidacja „Godziny Polskiej“.

a) Wczoraj, w obecności komisarza ludowego A. Rzewskiego i przy udziale pp. adwokatów przys. P. Kona, dr. Mierzyńskiego, Aniołczyka, Lewartowicza i Jankowskiego odbyło się ostatnie posiedzenie komisji likwidacyjnej byłej „Godziny Polskiej“, na którym ostatecznie zdecydowano zlikwidowanie tej instytucji. Po przyjęciu do wiadomości stanu funduszu b. „Godziny“ zebrani przekazali swoją władzę tymczasowemu kuratorowi p. W. Kaffankemu, który, po zamknięciu rachunków i skomunikowaniu się z generalnym sekretarzem na Królestwo Polskie p. Pużakiem, skieruje sprawę do prokuratury Polskiej.

— Zamówienia na odzież i bieliznę.

a) Dowiadujemy się, że ministerjum apro wizacji, niezależnie od produktów spożywczych poczyniło zamówienia na dostawę z Ameryki 4 i pół milionów metrów materiału na ubranie, 6 milionów metrów na bieliznę, 3 miliony metrów koloru naszego sukna na umundurowanie policji, 3 miliony metrów na płaszcze i wreszcie 1 milion par butów damskich i męskich.

Ponieważ ze strony przedstawicieli misji amerykańskiej wyrażono pewne wątpliwości, czy w tak wielkiej ilości można będzie dostarczyć żądane materiały, przeto ministerjum apro wizacji jako minimum zredukowało powyższe zamówienie do połowy. Położono jednak silny nacisk na możliwe przyspieszenie dostawy surowców.

— Rabunek drzewa.

a) W lasach spalskich pod Tomaszowem, okoliczni chłopci od dwóch tygodni wycinają las sposobem rabunkowym. Zarząd lasów spalskich oblicza, iż dotąd wyrządzono strat na przeszło milion marek.

Wobec tego wzmiankowany zarząd zwrócił się do odnośnych władz o pomoc, celem odebrania od chłopów zrabowanego drzewa oraz wydania rozporządzenia, aby zapobiedz nadal tego rodzaju nadużyciom chłopów.

Nauczali go owi towarzysze, co „w cuda nie wierzą“, zrób tak, jak być powinno, jak się się robić należy, a *wynik* musi być dobry i bez cudów.

A chłop powiada sobie:

— Człowiecze pracuj i rób i zdaj się na Boga, wola, bo to wszystko od Boga zależy.

— A dla czego tak mówisz?

Bo się zetknął z tą wielką naturą, z tą częścią Boga!

Chłop wie, że swoje pole uprawił dobrze, zorał jak potrzeba, posiał według recepty rolniczej, zabronował. Weszło nawet pięknie. Korzenie w jarzynach i ozimie rozwinęły się, „jak się patrzy“, zboże ładnie wyrosło, a tu na sprzęt przyjdą deszcze i wszystko przepadnie i wszystko porośnie i do stodoły nie da się nawet często zwieść poczerńniętej słomy.

— Co się wtedy robi? Idzie się do sąsiada i wyciąga do niego dłoń.

— Dopomóż bracie — bom zmarnowany.

— I w tym ważnym wypadku serce odgrywa wielką rolę, a objawia się ono w życiu człowieka z człowiekiem, a nie w boju, nie procesie, nie zapamiętaniu uporu partyjnym, jeno samopomocy, jeno w miłości bliźniego.

Czy celem rewolucji jest ta miłość, czy też interes, lub zemsta?

W naturze polskiej nie leży ani zawziętość, ani zemsta, Polak był od wieków republikaninem i tym pozostanie nadal, więc i Sejm nasz

Mały ale prawdziwy dokument.

Wskutek morderstwa Rutkowskiego w stowarzyszeniu „Lodzer Männer-Gesang-Verein“ — pan prezes tego stowarzyszenia A. Schilde zamieścił w № 32 „Rozwoju“ list, z którego ustęp żywcem tu przytaczam. Brzmi on jak następuje:

„Stowarzyszenie nasze w ciągu 73 lat swojej egzystencji nie zajmowało się nigdy polityką, za zadanie swoje uważając zawsze tylko pielęgnowanie śpiewu i towarzyskości“.

Że tak nie było, pozwolę sobie przytoczyć Sz. Panu prezesowi obiad, wydany za czasów Kaznakowa w 25 rocznicę wstąpienia na tron cesarza Wilhelma, na którym i satrapa Kaznakow był również obecny.

Jeżeli sobie pan prezes nie przypomina dokładnie, to załączam tu piękną pamiątkę z dnia owego w postaci „Speisenrolle“. Oto to jej nagłówek z orłem pruskim i główką Wilhelma a dalej spis potraw.

SPEISENROLLE

„Legierte Hühner-Suppe Prinzesse“.

„Ostender Seezungenfilet auf Kaiserl. Art“.

„Rehekeule nach St. Hubertus“.

„Hamburger Rücken. Eingemachte Früchte“.

Takie były frykasy, a na drugiej stronie gotykiem wydrukowano tym razem rzeczywiście pieśni: „Heil Dir im Siegerkranz“ i „Deutschland, Deutschland über alles“.

Zdaje się, że ten dokument obchodzenia urodzin, przy udziale całego zarządu ówczesnego najbardziej przeczy listowi prezesa Schilde.

Proszę przyjąć Redakt. najszczerze życzenia i sądzę, że Sz. Pan nie omieszkła skorzystać z dostarczonego dowodu. Mogę wrzucić potrzeby dostarczyć listę wszystkich uczestników. Część tam była niemieckich poddanych, ale dużo więcej znajdowało się Niemców łódzkich. Możeby ich wysłać do Holandji, żeby tam cesarzowi zaśpiewali:

„Heil Dir im Siegerkranz“.

—n.—

musi być republikański, zgodny, braterski. I takim jest.

Chłop polski z dumą odrzucił bolszewickie rady towarzyszy, aby zabierać ziemię przemocą, bo wie, że jest coś na świecie co mści się za kradzież, mści się za niewinnie przelaną krew, mści się za zdradę.

— „Na cudzym, nikt nie rzyje“, mówi chłop, a w tem czyż mało tkwi prawdy, do której on doszedł wskutek nieustannych obserwacji, nieustannych spostrzeżeń.

My w miastach żyjemy gorączkowo i najmniej wtajemniczamy się w prawa natury, — chłop je obserwuje, obserwuje tak, jak obserwowały i śledziły starożytny ludy.

Czyż w tych księgach wschodu mało jeszcze prawd zawartych, chociaż nie mieli ci, co je tworzyli ani teleskopów do badania nieba, ani mikroskopów, którymi mogli zbadać cały świat tych najdrobniejszych istot, tych mikrobów co to wała na łożu śmierci najpotężniejszych władców świata i największych uczonych.

Pomiędzy innymi, wśród tych wierzeń starożytnych ludów jest jedno bóstwo greckie, które nosi nazwę: Nemesis.

Był czas, że kultura grecka przodowała innym kulturom świata, a mędrcy greccy stali się wzorem całego świata cywilizowanego, nauki zaś do połowy XVIII stulecia były podstawą szkoły ówczesnej.

Pogrzeb bohatera.

Wczoraj o godzinie 2 z kościoła św. Krzyża wyprowadzono zwłok poległego na polu walki Stanisława Rafała Granozika, oficera 28 pułku piechoty. Pogrzeb zmienił się w manifestację narodową. Wyległa cała Łódź. W pogrzebie przyjęło udział najmniej z 30,000 osób.

Pogrzeb prowadziły dwie orkiestry: wojskowa i policyjna. Za krzyżem szedł natychmiast oddział policji, ze swoją orkiestrą.

Następnie delegacja oficerów niosła wieniec z żywych kwiatów za nimi orkiestra wojskowa.

Potem dziesięciu księży przed karawanem. Za karawanem, w którym trumna była ozdobiona czapką wojskową i szablą obnarzoną, postępowała liczna rodzina i koledzy po broni, oficerowie wojsk polskich. Po mowie, przy wpuszczaniu trumny do grobu wojsko dało 3 krotną salwę.

Koło godziny 4 tłumy opuściły cmentarz — na którym spoczął pierwszy bohater z pod Lwowa, obrońca oswobodzonej Polski.

Spokój mu cześć i chwała.

O pokój.

Paryż, 1.3 (PAT.) Depesza Havasa. „Gaulois” donosi, że nową konwencją, zawierającą artykuły równoważne z preliminarnym pokojem, za jakie 10 dni będzie można przedłożyć Niemcom. Wilson przysługuje się radą w sprawach konferencji, wykazując we wszystkich punktach najzupełniejszą zgodność z przymierzeńcami.

Bolszewickie bagno.

Medjolan, 28 lutego. (PAT.) „Corriere della sera” donosi, że armia Denikina rozpoczęła silną ofensywę i posuwa się naprzód wzdłuż kolei Stawropol-Baku w stronę Piotrowiska. Dotąd Denikin pojmał 30,000 jeńców, zdobył 95 dział i 162 kartaczońnic, 8 pociągów pancernych, 4 pociągi sanitarne i cały tabór bolszewików. Porażka bolszewików jest zupełna.

Medjolan, 28 lutego. (PAT.) Druga dywizja wojsk sowieckich została na froncie Donu pobita na głowę.

Obłą im ściana gardła.

Paryż, 1.3 (PAT.) Depesza Havasa. W komentarzach do położenia w Niemczech i pozycji rządu Scheidemana wobec nowego wybuchu agitacji spartakowców dzienniki zasianawiają się, czy ta agitacja nie jest może umyślnie podtrzymywana lub przynajmniej nieprzytłumiana w chwili, w której sprzymierzeńcy szykują się do przedstawienia rachunku. Pisma oświadczają, że spartakizm i bolszewizm jest to broń, którą Niemcy nam grożą, ilekroć mowa o przyciśnięciu im gardła.

Żądanie Wilsona.

Waszyngton, 1.3 (PAT.) Depesza Havasa. Wilson oświadczył, że jedynie Niemcy zagrażają pokojowi europejskiemu, lecz z powodu ogólnego wyczerpania przed upływem 20 lat żadna wojna nie jest możliwa. Wilson dodał, że decyzje związku narodów muszą być uznane przez każdy naród, podpisany na traktacie o związku.

Studja kolejowe.

Radom, 1.3 (wł.) Prowadzą się studja z Radomia do Nowego Miasta, gdzie ma być przeprowadzona kolejka wązkotorowa. Tym sposobem Warszawa będzie połączona z Radomiem wązkotorową linią kolejową.

Studja powierzono inżynierowi S. Czajewskiemu. Z wiosną zapewne rozpoczną się tam roboty, o ile do tej pory projekty zostaną wykończone.

Dom Ludowy Przejazd 34.

Dziś Grono Miłośników Sceny Polskiej odegra **Wór Drzymaty** w 3-ch odstonach z prologiem i „Lokaj od parady”, komedia w 1 akcie. Początek o godz. 7 wieczór. Bilety wcześniej nabywać można w kasie Teatru od godz. 9 rano do końca przedstawienia. 393-1

— „Studentowi żołnierzowi”.

Dzisiaj w lokalach publicznych naszego miasta akademicki i akademicy kwestują na rzecz studentów — żołnierzy, walczących na froncie.

Cel nad wyraz nietylko sympatyczny ale i drogi znajdzie z pewnością poparcie ofiarne mieszkańców Łodzi.

— Nowy lokal P. K. U.

Biura Powiatowej Komendy Uzupelnień mieszczące się przy ul. Pasaż-Majera № 9, zostały przeniesione do lokalu przy ul. Sienkiewicza № 3, I piętro. Tuż obok pod № 5, w parterze mieści się Biuro przyjmujące zapisy ochotników. Tamże przygotowane są już i odpowiednio urządzone ubikacje na Komisję przeglądową, która przeprowadzi pobór rekruta.

Telefon P. K. U. ma № 128.

— Zgromadzenia.

— Czeladzi ciesielskich, 2 marca o godz. 2 pop. przy ul. Sienkiewicza 22.

— V Tow. Poż.-Oszczędnościowego, 2 marca o godz. 5 pop., przy ul. Długiej 28.

— Ogrodników, 2 marca, o g. 5 pop. przy Aleji Kościuszkii 17.

— Konfederacji zrzeszeń, 2 marca przy ul. Kilińskiego 117z udziałem ks. Oraczewskiego.

Polskiej macierzy szkolnej w Rokicciu w niedzielę w domu Johna (godz. nie podana).

Dziś o godz. 3 członków stow. czeladzi ślusarskiej w lokalu herbaciarni przy ul. Piotrkowskiej nr. 199.

— Wydalenie.

Komitet wykonawczy pracowników komitetu dla bezrobotnych podaje do publicznej wiadomości fakty nadużyć ze strony 2 kontrolerów, którzy zarządzali od bezrobotnych łapówek.

Tychże natychmiast zawieszono w czynnościach i po stwierdzeniu faktów — wydalono. (To nawet nie zasługa, to obowiązek. Red.)

— Kto będzie burmistrzem?

k) Na ostatnim posiedzeniu Komitetu Wykonawczego P. P. S., na stanowisko przyszłego burmistrza m. Łodzi wysunięto kandydaturę ob.

Musił więc ten naród pracować i coś umieć.

Długoletnia obserwacja życia wytworzyła potrzebę ujęcia wypadków, powtarzających się nieustannie, w konkluzji czego powstało bóstwo, wymierzające sprawiedliwość za czyny karygodne. Bóstwo to ściaga szczególnie ludzi zarozumiałych i zaślepionych chwilowym powodzeniem.

Ztąd wyrosło pojęcie bóstwa karzącego zarozumiałców.

Chrześcijaństwo nazywają te objawy sprawiedliwością bożą, do niedowiarków jednak zapewne przemówi więcej bóstwo pogańskie.

U nas nie wierzy się zwykle w siły potężnej natury, ale zato wierzy się „w pęcha”, gdy zając przez drogę przeleci. Dla tego mówimy o tej bogini greckiej i zapytujemy:

— Czyż tu nie działała Nemezis w tej wojnie, w której trzy największe, najpotężniejsze mocarstwa, dokonujące rozbioru Polski, padły pobite!

Czy to nie sprawa „Nemezis” że ten sprzymierzeniec koalicji Rosja, została zdeprawowana przez Niemcy, nie przewidując, że ten sam zarzek i to państwo powali na łoża śmierci.

Czy niesienie pomocy młodym Stanom Zjednoczonym przez Kościuszkę i Konfederatów barskich nie wywołało tego rewantu, którym nam dziś Ameryka chciała się odplacić?

Czy wreszcie cała gmatwanina gabinetu Moraczewskiego i gwałtowne nieuzasadnione pcha-

Antoniego Remiszewskiego, na ławników zaś ob. Aleksego Rzewskiego, Wacława Kaffanke i Jana Klimaszewskiego.

— Rekwiwycje.

k) Rekwiwycje w powiecie Łaskim osiągnęły należyty skutek.

Teatr i sztuka.

— Teatr polski.

Dziś, w niedzielę, dnia 2-go marca o godz. 5-ej po poł. po cenach popularnych arcyzabawna komedia „Kawiarenka”, T. Bernarda.

Wieczorem o godz. 7-ej min. 30 „Na polskiej ziemi”.

TELEGRAMY.

Komunikat wschodni.

Warszawa, 1 marca (PAT.) Litwa i Białoruś. Grupa gen. Iwaszkiewicza. Pod Stoninem utaczki z placówkami nieprzyjacielskimi.

Grupa gen. Listowskiego. Ułani wileńscy, pod dowództwem rotmistrza Jerzego Dąbrowskiego, odcieśli i wzięli do niewoli oddział ułanów bolszewickich. Zdobyto 90 koni z rżędem i 3 karabiny maszynowe.

Galicja wschodnia: 1 marca o godz. 4 i pół popoł. wypowiedzieli ukraińcy zawieszenie broni. 2 marca o godz. 4 i pół przed południem należy się zatem liczyć z podjęciem dalszej walki.

W zastępstwie szefa sztabu generalnego Haller, pułkownik.

Przyjazd Czerwonego Krzyża.

Warszawa, 1.3 (wł.) Przybyło tu towarzystwo amerykańskie Czerwonego Krzyża, w skład którego wchodzi 54 osób, w tem kobiet 32. Przywiozły oni z sobą dar dla polskiej armji — 200 ton opatrunków i środków wzmacniających dla chorych, oraz bielizny i pościeli.

nie Polski w ramiona międzynarodówki, nie zwróca się teraz przeciwko tym szowinistom idei bismarkowskich, zalecające poszanowanie pięści przed prawem?

Już w samym zarodku Sejmu odezwało się w chłopie sumienie, który woła, że dla dobra ogólnego podporządkuje sprawę klasową, bo naród musi cały żyć i razem pracować.

I na tych, na których najwięcej liczyli socjaliści, mogą ich najbardziej zawieść i zawłodać, bo chłopci mają sumienie, bo oni czują, że nie Nemezis, ale ta Boża sprawiedliwość musi zwyciężyć i zwycięża na świecie, że źli i zbrodniarze, którzy co strzelali do Clemenceau, karę poniosą dziś czy jutro i nie wolno ich czynów osłaniać i bronić, bo tylko narody sprawiedliwe żyć będą, a naród sprawiedliwy nie może się składać z jednostek przewrotnych.

A niesprawiedliwi i przewrotni są ci, co idą z niesprawiedliwymi, co udają uczciwców, co nie uznają czynów występnych tego rodzaju, jak zamach na premiera ministrów francuskich.

Bo jakkolwiek byśmy oceniali, to zbrodnia zostanie zbrodnią, a chłop polski potrafi tę zbrodnię uczciwie ocenić i ze wstrętem potępić, potrafi ją ocenić i dusza jeszcze niezaprawowanego robotnika polskiego, boć on jest synem tego chłopca, lub on mu jest bratem.

I dlatego owa Nemezis rozpoczyna już swoje dzieło.

Przemówienie posła Kowalewskiego najlepszym, tego dowodem, bo kiedy inżynier p. Moraczewski powiedział, że chłopca trzeba uczyć co to jest ojczyzna, on mu odpowiada:

„że chłop mógłby nauczyć tych panów, co to jest ojczyzna, bo chłop kocha tą ojczyznę karmicielkę, da swoich synów do armji, czego p. Moraczewski i jego towarzysze zrobić nie chcieli i nie pozwili ten chłop ani kawałka ziemi oddać na pastwę wroga.

Tak, „Nemezis” rozpoczęła swoją robotę nad programem towarzyszy, ale na tem nie skończy i pójdzie dalej. Polska nie będzie śmietnikiem międzynarodowym, gdzie się zwalają różne niepotrzebne dziurawe rupiecie, Polska zostanie takim narodem, jak była, jednolitym, wielkim, dla dobrych dobrym, a dla podłych srogim, a chłop polski uchwali dla niej na tym wielkim Sejmie, na który oczy całego świata cywilizowanego są zwrócone, prawa sprawiedliwe, które po wieki przyświecać będą rozumowi tego chłopca o polskiem czystym i uczciwym sumieniu, z którym szedł za czasów Kościuszkę zdobywać na chwałę ojczyzny armaty pod Racławicami, a dziś na Sejmie wywiesi nie czerwony, ale amarantowy sztandar z białym orłem w koronie i zawoła niech żyje polska Rzeczpospolita! a w niej wszystkie stany! Tak, jak to wołał Sejm czteroletni.

Popularność pruskich juników

Berlin, 1 marca (PAT). Generał Nerker, który wyjechał z Geathy do Weimaru, zatrzymał się w Erfurcie w głównej komendzie. Koło samochodu jego zebrał się tłum, który począł napastować siedzących w samochodzie oficerów, a generała Nerker, wychodzącego z gmachu, opadnięto, pobito i zraniono w głowę. Członkowie rady żołnierskiej z trudem zdołali uratować mu życie.

Ciężki warunek

Kijów, 1 marca (PAT). Wojska ententy wysłano statkami do Salonik, a stamtąd będą przewiezieni do Marsylii. Pichon powiedział przedstawicielowi dyrektorjatu ukraińskiego, że rząd francuski godzi się na układy, jeśli otrzyma 50 letnią koncesję na wszystkich kolejach ukraińskich.

Czesi mają zapłacić Polakom 20 milionów odszkodowania

Cieszyn, 1 marca (wł.) Jak się dowiadujemy komisja koalicyjna, bawiąca w Cieszynie, nakazała władzom wojskowym czeskim zapłacić Polakom śląskim, tytułem wszystkich poczynionych szkód wojennych w czasie najazdu na Śląsk, 20 milionów koron.

Nowa choroba.

Budapeszt, 1.3 (wł.) W Klausenburgu na Węgrzech zdarzyły się dziwne wypadki nieznaney choroby. Choroba ta objawia się zaatakowaniem błon śluzowych głowy, przy strasznych bólach w kościach, następnie rozstrój umysłowy. Notowano już kilka wypadków śmierci. Doktorzy są bezradni.

Zjazd M. D.

Warszawa, 1.3 (wł.) Odbędzie się tu wkrótce zjazd wszystkich przedstawicieli stronnictwa Demokrat. - Narodowego z wszystkich trzech zaborów.

Zabronione tranzakcje.

Waszyngton, 1.3 (PAT.) Opublikowano zakaz operacji giełdowych między Stanami Zjednoczonymi a Rosją.

Dla żołnierzy.

Paryż, 1 marca. (PAT.) Parlament przyjął projekt przyznający podczas demobilizacji odszkodowanie w wysokości 250 franków jednorazowo, 20 franków miesięcznie dla każdego żołnierza linjowego, oraz 15 franków dla każdego żołnierza, służącego na tyłach, za cały czas ich służby.

Powrót jeńców.

Paryż, 1 marca. (PAT.) Do tej pory przybyło tu 525,000 jeńców wojennych z Niemiec. Pozostało jeszcze kilka tysięcy chorych, którzy nie są w stanie znieść trudów podróży.

Nie chcą ich towarzyszyć.

Amsterdam, 1 marca (PAT.) „Daly Express“ donosi, że urząd spraw wewnętrznych postanowił wydrzeć z kraju bez wyjątku wszystkich Niemców.

Bardzo słusznie

Poznań, 1 marca (PAT.) Naczelna rada ludowa zawiesiła wydawnictwo dzienników „Posener Tageblatt“ i „Ostdeutsche Werte“. Pisma te zamieściły wczoraj notatkę pt. „Entente jako dzieciobójczyni“. Poza tem pisma te mimo kilkakrotnych nakazów podawały nazwiska kobiet polskich z końcówką na „i“.

Obbrojenie Niemiec.

Paryż, 1.3 (PAT.) W przystym tygodniu komisja konferencji pokojowej zajmie się nadzwyczaj ważnymi sprawami obbrojenia Niemców i warunków finansowych i terytorjalnych, jakie będą nałożone w preliminariach pokojowych.

W Berlinie.

Berlin, 28 lutego. (Iskr.) Do Rady miejskiej zostało wybranych 48 niezawisłych socjalistów, 46 socjalistów większości, 20 demokratów, 16 niemiecko-narodowych, 8 z chrześcijańskiej partii ludowej, a 6 z niemieckiej partii ludowej.

Środki przeciwko obstrukcji.

Madryt, 1 marca. (PAT.) Izba kortsów została zawieszona, aby umożliwić rządowi swobodne działanie w celu położenia kresu obstrukcji pewnych posłów z Katalonii.

Białostok i Prostki.

Warszawa, 1.3 (wł.) Niemcy wycofali się z Białegostoku i Prostki, który obsadzili polacy, posuwając się aż do Niemna.

Pewne niedokładności w magazynach.

Warszawa, 28 lutego. (PAT.) Z polecenia kierownika ministerstwa dokonano nagłej rewizji centralnych magazynów cytadeli. Komisja rewizyjna przejrzała księgi, żadnego nadużycia nie wykryła. Natomiast sposrzeszono pewne niedokładności, dla których usunięcia poczyniono już pewne kroki. Między innymi ustanowiono stałą komisję fachową mającą na celu wprowadzenie jednolitego systemu dla uniknięcia błędów przeszłości.

Już nie potrzebni.

Drezno, 28 lutego. (PAT.) Na posiedzeniu kongresu rad robotniczo-żołnierskich postanowiono usunąć wszystkich oficerów z dotychczasowych stanowisk.

100 milionów na głodnych.

Waszyngton, 1.3 (PAT.) Wilson podpisał projekt ustawy o kredycie 100 milionów dolarów dla zaopatrzenia w żywność zgłodniałej ludności Europy.

Pogromy żydowskie.

Kraków, 1.3 (wł.) Rusini z okolicy Tarnopola urządzili żydom pogromy w tem mieście. Ruch bolszewicki wśród hajdamaków wzrasta.

Postanowienie misji koalicyjnej.

Warszawa, 1 marca (PAT). Godz. 12 min. 30 wnoocy. Prezydent ministrów p. Paderewski otrzymał następującą depezę: Lwów z 1 marca godz. 9 min. 30 wieczorem. Komisja międzysojusznicza, bawiąca we Lwowie, otrzymała wiadomość o wypowiedzeniu zawieszenia broni przez ukraińców, ogłosiła następujący komunikat: Ukraińcy wypowiedzieli o godz. 6 popoł. zawieszenie broni. Delegacja ukraińska donosi do komisji międzysojuszniczej, że naczelny wódz ukraiński widział się zmuszonym wypowiedzieć zawieszenie broni zawarte 26 lutego. Delegacja przedstawi tę sprawę do decyzji swemu rządowi, który przyśle swą decyzję w terminie wskazanym, tj. w ciągu 4 dni.

Na ten list komisja międzysojusznicza odpowiedziała natychmiast, oświadczając, że wzno-

wienie kroków nieprzyjacielskich uważać będzie za odzucenie propozycji zawarcia zawieszenia broni skierowane do wszystkich państw sprzymierzonych. Wszystkie władze ukraińskie poniosły by w tym wypadku odpowiedzialność przed czterema wielkimi, sprzymierzonymi państwami za przedłużenie wojny, której przerwanie w zmianowanych państwach oficjalnie rozkazano. Komisja międzysojusznicza oświadczyła delegacji ukraińskiej, że, jeżeli ta ostatnia przed północą nie cofnie swego wypowiedzenia zawieszenia broni, to komisja międzysojusznicza wyjedzie ze Lwowa jutro, t. j. w niedzielę o g. 11-ej rano, pociągiem pod flagami swoich państw, czyniąc odpowiedzialnymi osobiście za to, co się zdarzyć mogło, wszystkie władze ukraińskie.

Misja koalicyjna w Poznaniu.

Poznań, 1 marca. (PAT.) Dziś o g. 9 m. 40 rano przybyła pociągiem nadzwyczajnym z Warszawy misja ententy z ambasadorem Neulens i generałem Nisslent na czele. Ogromne tłumy publiczności zgromadziły się już od godz. 8 rano wzdłuż ulic prowadzących z dworca do zamku królewskiego. Pociąg przybył z dość znacznym opóźnieniem, gdyż na wszystkich prawie stacjach po drodze urządzano przedstawicielom koalicji owacje. Na dworcu oczekiwali przybycia misji przedstawiciele naczelnej rady ludowej, reprezentanci miasta, wybitniejsi obywatele; straż honorową pełnił pułk ułanów polskich, krótko przed przybyciem pociągu przybył na dworzec generał Dowbór Muśnicki ze swoim sztabem oraz komisarjat naczelnej rady ludowej. Na powitanie wjeżdżającego pociągu, odegrała orkiestra wojskowa hymn „Jeszcze Polska nie zginęła“ a po wyjściu gości z pociągu „Marsyljanke“. Przybyłych witały tłumy owacyjnie, wznosząc entuzjastyczne okrzyki na cześć Anglii, Francji, Stanów Zjednoczonych i Włoch. Pani Noulens wręczono bukiet świeżych róż. Następnie odbył się przegląd straży honorowej poczem misja udała się do hali dworcowej, gdzie pan Krysiewicz przywitał przybyłych w języku francuskim. Pan Noulens odpowiedział w bardzo serdecznych słowach wznosząc okrzyk na cześć Polski, który wszyscy członkowie misji podchwycili. Następnie wśród burzliwych owacji udali się członkowie misji przed dworzec, gdzie muzyka odegrała hymn angielski, a straż honorowa przedefilowała przed misją. Potem odjechali goście do zamku królewskiego, gdzie zamieszkałi.

Misji towarzyszyli z ramienia ministerstwa spraw zagranicznych hr. Raczyński i Kajetan

Januszajty.

Warszawa, 1.3 (wł.) Rozeszła się pogłoska, że Januszajty, sprawca zamachu na rząd Moraczewskiego został uwolniony i otrzymał wysokie stanowisko w armji.

Pogłoska ta dotąd się nie sprawdziła. Januszajty siedzi w Modlinie.

Obsadzenie Sniatynia.

Kraków, 1.3 (wł.) Sniatyn obsadziły wojska rumuńskie wraz z polskimi.

Czesi na Spizu.

Kraków, 1.3 (wł.) Czesi gromadzą na Spizu wojska. W Gniazdach stoi sporo artylerji.

Dnia 28 b. m. zmarł po długich cierpieniach

s. † p.

Kazimierz Bednarski

Słuchacz politechniki i pracownik Łódzkiego Oddziału Ubezpieczeń Wzajemnych budowli od ognia.

W przedwczesnie zmarłym tracimy bardzo lubianego kolegę i uzdolnionego pracownika Instytucji.

Inspektor i Koledzy

Łódzkiego Oddziału Ubezpieczeń Wzajemnych budowli od ognia.

585—1

Granice Polski.

Paryż, 1.3 (wł.) Przystąpiono teraz do ostatecznego uregulowania sprawy polskiej.

Po przyznaniu niepodległości naszej Ojczyźnie — przez Francję, Anglię i Włochy, przystąpiono do wytknięcia jej granic.

Sprawę tą prowadzi z ramienia Francji p.

Cambon, szczerzy przyjaciel premiera Paderewskiego, ze strony Stanów Zjednoczonych zastępuje Wilsona, z polecenia jego p. House. D nowski jest tu obecnym i reprezentuje Polskę. Cała komisja składa się z 8 ludzi. Jestto niewymownie ważna dla naszego narodu chwila.

Jak w Anglii załatwiają sprawy robotnicze.

Londyn, 1 marca. (PAT.) Na konferencji pracy Lloyd George wygłosił mowę, w której omawiał rolę, jaką odegrała Anglia w czasie wojny. Zaklinał on wszystkich obywateli, aby podczas rozwiązywania wielkich zagadnień bieżących okazywali takiego ducha spójności i taką samą jedność zamierzeń, taką samą miłość oj-

czyzny i taką samą odwagę, jak w czasie wojny. Zebrani przyjęli ogromną większością wniosek Lloyd'a George o ustanowieniu komisji ze współudziałem pracodawców i robotników. Komisji ma być powierzone zbadanie stosunków pracy do kapitału.

Jeszcze im mało.

Amsterdam, 27 lutego. (Iskr.) Rząd sowieńców, chcąc dopomóc komunistom niemieckim do zwycięstwa, zamierza wypowiedzieć wojnę Niemcom.

Zakaz przywozu koron.

Warszawa, 26 lutego. (PAT.) Przywóz i przesyłanie w przesyłkach pocztowych i listach znaków pieniężnych austrowęgierskich w granice Rzeczypospolitej polski pod groźą konfiskaty są wzbronione. Podróżni przybywający z zagranicy mają prawo przywozu sumy nieprzekraczającej 500 koron. Ministerjum skarbu może w poszczególnych wypadkach zwolnić od stosowania niniejszego rozporządzenia. Przekroczenie lub usiłowanie przekroczenia niniejszego rozporządzenia pociąga za sobą konfiskatę całej przywiezionej, lub przesyłanej sumy.

Strajk w Borysławiu.

Kraków, 1.3 (wł.) Strajk w Borysławiu pracowników naftowych trwa w dalszym ciągu.

Na zyski wojenne.

Amsterdam, 28.2 (PAT.) Wilson w Ameryce podpisał projekt ustawy nakładającej na zyski wojenne podatek w łącznej sumie 6 miliardów dolarów.

Doszedł spokojnie.

Kraków, 28.2 (PAT.) Wczoraj rano o godz. 5-ej przybył tu pierwszy pociąg osobowy ze Lwowa, który nie był po drodze ostrzeliwany przez rusinów.

Bolszewizm w Gracu.

Wiedeń, 26.2 (PAT.) W Gracu toczyły się zacięte walki. Komuniści opanowali najważniejsze gmachy. Studenci i milicja ludowa wystąpili przeciwko komunistom i odbili większą część budynków obsadzonych przez komunistów.

Atak paralityczny.

Budapeszt, 1.3 Król Piotr serbski uległ atakowi. Atak ten jest już drugim z rzędu. Stan różny.

Dlaczego?

Dlaczego na Bałutach stanowisko sędziego piastuje dotąd kolonista p. Bauer, mianowany na to stanowisko za czasów okupantów. P. Bauer włada słabo językiem polskim, a pisać prawie wcale nie umie. Przecież to wymaga wyjaśnienia.

Dlaczego dotąd posiada p. Schuman, kolonista w Ksawerowie, rozdział chleba i mąki, który mu jeszcze powierzyli okupanci, mimo, że uchwała gminna postanowiła go zwolnić od tego ciężaru.

Na Polski Skarb Narodowy.

Furmańczyk Weronika ze wsi Olechów, 5 rb. w złocie i 1 rub. 80 kop. w srebrze. Charbica Górna, nieprzyjęte honorarium przez adw. K. Więckowskiego mk. 15. Pracownicy Magistratu (Kasa główna i Kasa podatkowa), zamiast paczków z okazji tłustego czwartku mk. 80. Członkowie miejscowej Komisji obwođu Nr. 168: Kaczmarek 12 mk., Prusieki 9 mk., Bartoszewski 9 mk., Orzechowska 9 mk., Stępińska 9 marek. p. Koplin złożył rb. 20 sreb. i 2 kop. miedz. L. Komornicki 1 rb. 80 kop. sreb. i pół marki sr. Em. Uzańka 1 mk. sreb. i 35 kop. sreb. Zamiast wieńca na grób ukochanego profesora s. p. Jezierskiego byli uczniowie i uczennice składają marek 100. Julian Jaworski 5 mk.

Na obrońców Lwowa.

Pracownicy Elektryczni Łódzkiej: Jagiełło 4 mk., Koman 2 mk., Kinderman E. 3 mk., Szewczyk 3 mk., Srebrzyński 5 mk., Bergman 3 mk., Fuchs 25 mk., Opitz 5 mk., Maciaszek 5 mk., Kosioriewicz 3 mk., Tkacz 3 mk., Ebert 3 mk., Gibus 2 mk., Puławski 3 mk., Trell 3 mk., Knapik 3 mk., Marchlewicz 2 mk., Sujecki 5 mk., Olasek 5 mk., Strzelecki 3 mk., Wroński 3 mk., Walczak M. 3 mk., Siwka 3 mk., Kasprzak 3 mk., Sobociński 3 mk., J. Banasiak 3 mk., Rozner E. 5 mk., Zastrużny A. 2 mk., Hemina 3 mk., Tarnowski 2 mk., Walecki 2 mk., Wierzbza 3 mk., Suchecki 3 mk., Michałak 3 mk., Mikołajczyk 3 mk., Wasiaś W. 3 mk., Wasiaś M. 3 mk., Grunwald K. 3 mk., Buczyński 10 mk., Drobnik 5 mk., Arendarski S. 5 mk., Sobczak Bugaj 5 mk., Kalenik 3 mk., Walczak 5 mk., Krysiak S. 3 mk., Krysiak M. 3 mk., Nowak H. 5 mk., Struzik 5 mk., Bogdański W. 1 mk., Szlakowski 5 mk. J. Biegański 4 mk., Białkowski 5 mk., Gajdamowicz 3 mk., Spiczak 2 mk., Szefner 1 mk., Komorowski 5 mk., Szmalc 5 mk., Szyller 5 mk., Czajkowski 3 mk., Juszczyk

5 mk., Jezierski A. 2 mk., Cichocki St 7 mk., Andjewski A. 4 mk., Hajnce R. 3 mk., Skoneczko 5 mk., Maurer A. 5 mk., Sierżant 2 mk., Swierczyński 3 mk., Ciechanowski 1 mk., Radwański 7 mk., Kotowrotkiewicz 8 mk., Klatt J. 5 mk., Szule 6 mk., Bazylak 5 mk., Weingertner 3 mk., Sitarek 1 mk., Gruszczyński 5 mk., Krysiak M. 5 mk., J. Dreszer 10 mk., Stejkowski 2 mk., Mocny 5 mk., Groszyński E. 5 mk., Rozbicki 5 mk., Sztaut 6 mk., Łukowski 2 mk., Błaszke 2 mk., Winkler O. 6 mk., Andrzejewski J. 3 mk., Bartzak 3 mk., J. Struszczyk 1 mk., Łukasiak 2 mk., Smoleński 2 mk., Bogus 1 mk., Chojnacki 8 mk., Osmulski 6 mk., Zdunek 5 mk., Schmidt 5 mk., Olejnik 10 mk., Freigang 15 mk., Szmigiel 3 mk., Stanowski 3 mk., Niewiadomski 3 mk., Schmidt E. 5 mk., Dworzyński 3 mk., Kowalski 4 mk., Krieger 5 mk., Przybyłek 5 mk., Nalepa 3 mk., Siwka J. 2 mk., Wollner 5 mk., Stępiński 1 mk., Serwa 3 mk., Witkowski 5 mk., Wysocki 5 mk., Bobowski 3 mk., Szyndler A. 5 mk., Hampel 5 mk., J. Knapik 2 mk., Liebich 5 mk., Szendel Ad. 10 mk., Lenarczyński 10 mk., Hille 5 mk., Berezziński 5 mk., Roszczyński 5 mk., Winkler 10 mk., Zeleszkiewicz 5 mk., Wołański St. 10 mk., Bogdański K. 3 mk., Cichocki M. 10 mk., Biegański L. 5 mk., Rabsz 5 mk., Derozikowski 10 mk. Razem 589 marek. Pracownicy Depot Łódzka-Kal., wydział stolarski: Siemiński 10 mk., Michałowski 10 mk., Cebertowicz 5 mk., Kropp 5 mk., Marszał 3 mk., Rąbalski 2 mk., Kacprzak 5 mk., Garczyński 5 mk., Rajchert 5 mk., Zablocki 5 mk., Langner 3 mk., Rychter 3 mk., Wajcht 3 mk., Ryk 3 mk., Małolepszy 2 mk., Pocha 5 mk., Jasiński 5 mk., Budzalski 5 mk., Konie 5 mk., Kobulski 2 mk., Łuszcz 3 mk., Golc 1 mk., Gottszling 1 mk., Waliszewski 5 mk., Kolasiński 5 mk., Hejman 3 mk. Razem 100 mk. Personel szpitala z ul. Zakątnej: zamiast kwiatów na grób s. p. Stan. Raf. Granosika, który zginął na placu boju nad Stocznodem składa mk. 27. Anna Ludwik i Genowefa Kidawa, zebrały na kwiaty i latorży mk. 55. Z okazji imienin nauczycielki p. Heleny Jezierskiej, zamiast kwiatów od słuchaczy i słuchaczek grupy D2 Kursów M. Barzschewskiego, składają mk. 30

Zebrane przez ks. prob. Franc. Maciaszka w parafii Małyń: 1,307 mk. 51 fen. 3 kor. i 84 rb., oraz od dzieci szkoły w Przyroznicy 51 mk. 50 fen. i 65 kop. Bronisławostwo Micheliśowie zamiast kwiatów na urodziny W. P. M. W. składają mk. 10. L. Komornicki 5 mk., Am. Komornicka 5 mk., Em. Uzańka 5 mk. Zebrano we wsi Gadka-Stara na zabawie strażaków miejscowych z inicjatywą swego naczelnika Marjana Tomaszewskiego 65 mk. 50 fen. Stow. Majstrów Fabrycznych za udzieloną przez Wydział Gospodarczy magistratu m. Łodzi salę na wiec, składa mk. 100. Zebrane przez p. K. Dawidczyńskiego przy zaproszonym współudziale p. F. Dzik i p. Kurowskiego na zabawie urzędowej w domu „Jana Kilińskiego”, odbytej dnia 15 lut., 100 mk. 30 f. Straż ogniowa Łódzka IV-go oddziału (stałe) topornicy i woznice złożyli 33 mk. Na wieczorku chóru kościelnego w Tuszyńcu zebrano 42 mk. Za polubowne załatwienie sprawy w VII Komis. składa mk. 10.

Na dzieci Lwowskie

Szkoła powszechna w Wiskitnie składa 35 mk. i 1 rubel.

Na wojsko polskie.

Ks. St. Drzymala, Wł. Pruski, Fr. Basiak, Józef Borowiecki, Szczepan Michalski, wynagrodzenie za pracę w Komisji wyborczej w Czeskowie — 150 mk.

Na szpital „Czerwonego Krzyża” w Łodzi.

Kierownik i pracownicy (polacy), Oddziału Adresowego przy magistracie, jako miesięczna składka mk. 100.

Na inwalidów wojennych.

Boruch Lipszyc z rodziną tytułem kary za niewykonanie rozporządzenia naczelnika straży kolejowej dworca Łódź-Fabryczna, mk. 100.

OSOBISTE.

390-1

Dyrektorowi Kolei Podjazdowej, panu W. GERLICZOWI, pracownik Szczepan Zaborowski składa serdeczne podziękowanie za okazaną pomoc na obczyźnie. Ruda Pabjanicka, 25/II 1919.

HESSEN i MANITIUS

ZAKŁADY
DRUKARSKO-LITOGRAFICZNE
i INTROLIGATORSKIE

WYKONYWAJĄ WSZELKIE DRUKI DLA HANDLU,
PRZEMYSŁU i URZĘDÓW, PAPIERY WARTOŚCIOWE,
PODRECZNIKI SZKOLNE i WSZELKIE BROSZURY,
KSIĘGI HANDLOWE etc. RO CENACH PRZYSTĘPNYCH

ŁÓDŹ, ul. PAŃSKA Nr. 87

Galanterję męską i damską
koszule męskie i krawaty
:: :: poleca :: ::

Wł. Janiszewska Przejazd 16

Sklep bogato zaopatrzone. Ceny przystępne.

Lecznica Lekarzy Specjalistów
Piotrkowska Nr. 17, drugie podwórze.

9-10	choroby oczu	codziennie	dr. Garliński
11-12	chor. skórne i wener.	"	dr. Dutkiewicz
12-1	chor. wewnętrzne i dzieci- cinne (płuca i serca)	"	dr. Oziński
11-12	choroby kobiece	"	dr. Żugowski
12-1	chor. kobiece i chirurg.	"	dr. Artyfikiewicz
12 1/2 - 1 1/2	chor. uszu, gardła i nosa	"	dr. Czapliski
1-2	choroby wewnętrzne	wtorek, czwartek i sobota	dr. Rueger
1-2	chor. skórne i wener.	codziennie	dr. Skusiewicz
2-3	choroby nerwowe	środa i pią- tek	dr. Mittelstaedt
2-3	chor. kobiece i chirurg.	codziennie	dr. Marx
2-3	choroby oczu	"	dr. Michalski
3-4	choroby skórne i wener.	"	dr. Stawowczyk
3-4	choroby chirurgiczne	"	dr. Goldberg
3 1/2 - 4 1/2	choroby kobiece	"	dr. Goldberg
3-4	chor. wewnętrzne i dzieci	"	dr. Jokiel

UWAGI: 1) Lecznica otwarta codzień prócz świąt.
2) Perada 3 mk. Operacje i opatrunki wszel-
kiego rodzaju — od umowy. 75 o
3) W zastępstwie dr. Czapliskiego z chorobami uszu, nosa
i gardła przyjmuje od 3-4 dr. Goldberg.

Wystawa otwarta w niedziadki, środy
i piątki od 4 do 5. Wejście bezpłatne.
O zwiedzanie prosi Z. Manitius.
228 1

Poszukuje się dla nabywcia
Willa podmiejska
Oferty z wyszczególnieniem ceny oraz bliższych da-
nych sub. „Willa podmiejska” przyjmuje Biuro ogło-
szeń „Promień”, Piotrkowska 81. 365-1

SKLEP KOMISOWY
FELIKSA POTZA
Sienkiewicza № 35.
Przyjmuje do sprzedaży: bieliznę, ubranie, obuwie, materiały
łokciowe, firanki, dywany i t. p. 356-3

Cukiernia Szwajcarska
Tadeusza Szaniawskiego
róg ul. Piotrkowskiej i Nawrot.
Jako pierwszorzędny zakład, poleca się względem Szan. Publiczności.
350-1

Z powodu przyjazdu z Rosji
wyprzedaje się w wielkiej ilości
DRZEWKA OWOCOWE I KRZEWY
po niskich cenach. — Szkółki drzew
Wincentego Drabikowskiego
w Andrzejowie pod Łodzią.
354-1

Kawiarnia i Restauracja
W HOTELU „SAVOY” KRÓTKA 6
Obiady, kolacje a la carte, wszelkie trunki z pierwszorzędnych firm
12 bilardów w 2 salach
Codziennie koncert od 7-ej wieczorem
375-1

Teatr dla dzieci i młodzieży Przejazd 34
W niedzielę, d. 2 marca, o godz. 3 po poł. odegrane zostaną:
Niespodzianka ze śpiewami i
tańcami oraz
PAN SĘDZIA I IMIENINY MAMY
TANCE I DEKLAMACJE
Bilety w cenie od 5 mk. do 75 fen. wcześniej do nabycia w
księgarni Urbanowicza, Przejazd 16, a w dzień widowiska
w kasie teatru, Przejazd 34. 362-1

Ogłoszenie.
Wydział Zdrowotności Publicznej przy Magi-
stracie m. Łodzi poszukuje przedsiębiorcy dla
zwozki węgla, drzewa i ziemniaków do szpitali
i zakładów kąpielowych miejskich.
Wymagana jest kaucja w kwocie mk. 1,500.
Oferty w zamkniętych kopertach należy skła-
dać do dnia 5 marca r. b. do godz. 12-ej w po-
łudnie w biurze Wydziału (Nowy Rynek 14, po-
kój № 4), gdzie też zainteresowani mogą się
dowiedzieć o szczegółach.
388-1 **MAGISTRAT.**

Dr. Zygmunt Żugowski
ul. Konstantynowska № 31.
Choroby kobiece i akuszerja
Przyjmuje od 4-7 p. p. 385: 8

Dr. Jelnicki
powrócił.
ul. św. Emilji № 18
(róg Widzewskiej)
Choroby skórne i weneryczne.
10-12 i 5-7. Panie 4-5. 391 5

Dr. H. Sadkowski
choroby wewnętrzne
(specjalnie żołądka i kiszki)
Łódź, ul. Piotrkowska Nr. 120.
Telefon № 139.
Od 9-11 rano i od 5 do 7 po poł.
136-0

Dr. Feliks Skusiewicz
powrócił.
ul. Andrzeja Nr. 13.
Choroby skórne i weneryczne.
Godziny przyjęć: od 9-11 i od
5-7 i pół p.p. Panie 11-12 rano.
9-0

Wyższa Szkoła Rzemiosł Za-
wodowego Kształcenia Kobiet
APOLONII KOPYDŁOWSKIEJ
Łódź, ulica Piotrkowska Nr. 154.
Kurs wyższy i niższy. Prowadzo-
ne są wszelkie roboty praktyczne
i artystyczne. Kończącym kurs
szkoła wydaje patenty na nauczy-
cielki robót Dla nauczycielek ro-
bót ochraniarek i freblanek lekcje
dopelniające. Informacje i zapisy
w kancelarii szkoły od g. 3 — 7.
— Oddzielnie — Sala zajęć.
Prowadzona jest Nauka kroju, szycia, fasonowania,
modelowania i robót ręcznych.
za opłatą 10 mk. miesięcznie.
386 1

Firma handlowo-budowlana
w Łodzi poszukuje
Wspólnika (chrześcijanina)
z kapitałem od 200,000 marek.
Reflektanci z wykształceniem
handlowym lub technicznym mają
pierwszeństwo. Zgłoszenia pod
„K. G.” w Rozwoju”. 379 2

Poszukuję 7-8 lub 9
pokojów
z kuchnią, z wygodami
w śródmieściu.
Oferty Widzewska № 139
u adwokata Rychtera, 378 1

Folwarczek
30-40 morgowy, dobrze zago-
spodarowany, z inwentarzem ży-
wym i martwym, ładnym dom-
kiem 5-6 pokojowym, owoc-
wym ogrodem, gospodarskimi
zabudowaniami, laskiem, w po-
bliżu szosy lub miasta
nabędę zaraz.
Opisy i szczegóły proszę
składać w redakcji gazety „Roz-
wój” dla „obywatela”. 387 4

Sprzedaz resztek
wełnianych, bawełnianych,
jedwabnych i pluszowych
MARJA MAJER, Piotrkowska 90
lewa oficyna, i piętro. 372 5

DOM
drowniany z ogrodem
sprzedam zaraz.
Wiadomość Radogoszcz, u
Wspólna № 11, m. 1. 348 4

Byli i obecni
PRACOWNICY Kompanji SINGER
(kantoryści, kasjerzy, poborcy
miejscowi i podmiejscy, mecha-
nicy i służba), którzy chcą ode-
brać od Firmy niedopłacone
w swoim czasie pensje, niechaj
przybędą w dniu 5 marca r. b.
(w środę) o godz. 7 i pół po-
łudniu do lokalu Stowarzy-
szenia Handlowców Polskich
(Piotrkowska 108) 384 1

FOTOGRAFJA
APOLLO
Łódź, ul. Rzgowska № 2
przy Górnym Rynku
Tanie, prędkie i odpowiednie
wykonanie fotografii: dla
świadczeń, matrykuł szkol-
nych, paszportów i t. p.
3 sztuki 2 mk.
385 4

SKŁAD PASZY „KŁOS”
w Łodzi, ul. Widzewska 72, naprzeciw głównej poczty.
Posiada na składzie w dowolnych ilościach
makuchy oleiste, paszę dla koni, trzody
chlewnej i drobiu.
Otręby żytnie, pszenne i jęczmienne
Wszystko w gatunkach wyborowych. Ceny bardzo przystępne.
290-1

SWIERZBĘ leczy
rady-
kal-
nie
SKABIODERMA
MOTOR. 368 1

NASIONA

rolne, warzywne i kwiatowe,
oraz przyrządy (ogrodnicze)
polecają SKŁADY

L. Jasińskiego prowadzone od r. 1870
w ŁĘCZYCY i w ŁODZI
ul. św. Andrzeja № 10. 523 1
Wysyłka cenników bezpłatnie i tylko na żądanie.

Sekcja śpiewaczo-dramatyczna W DOMU IM. J. KILINSKIEGO

ul. Kilińskiego (Widzowska 117)
w Poniedziałek, dnia 3 marca 1919 r., o godz. 9 wieczór
WIECZORNICA

dla swoich członków i wprowadzonych gości.
Bilety wcześniej do nabycia w kasie domu im. Kilińskiego. 380-1

SKÓRY

Z GARBARNI
Teodora Karsza Jr.
w ŁODZI, na:

Zelówki damskie od Mk. 9.— do Mk. 14.—
„ męskie „ „ 14.— „ „ 25.—
za parę, oraz skóry na podeszwy, skóry dla szewców,
całe skóry, krzyże, boki, karki i t. d.
poleca: 592-3

Skład Skór W. HERBSTA, Łódź, Sienkiewicza 4.

Biuro budowli wiejskich

Łódź, ul. Juljusza 37 — lewa oficyna.
Otwarte 1-3.

Budowa dworów, wzorowych zagrod włościańskich,
stodół, obór; nowoczesne urządzenia
chlewni, stajni, kurników.

Najtrwalsze i najtańsze budowle z pustaków betonowych.

Maszyny do wyrobu dren cementowych i pustaków.
Znaczny zapas dachówki cementowej i rur cementowych.
Porady techniczne — kosztorysy — oceny — BEZPŁATNIE

SALMET - MOTOR

(Balsam metylii)
(Salicylicy compos)
stosuje się z doskonałym skutkiem przy
Reumatyzmie, Artretyzmie, Nerwobólach i t. p.
Sprzedaż we wszystkich aptekach, r1.

Drobne ogłoszenia:

A. A. A. A. A. Kupię używane
koszule męskie i damskie, oraz
kalesony. Płacę najwyższe ceny.
Bielizna powinna być czysto wy-
prana i wyreparowana. Wiado-
mość w sklepie komisowym Wł.
Wojciechowicza, Piotrkowska 160
888-25

A. A. Obrączki ślubne duży
wybór, różne fasony,
z gwarancją za złoto 58 próby
od 40 marek para. W mieszka-
niu prywatnym, Brzezińska 10;
Jan Placek. 533 7

A. A. R. Deszki najtaniej sprze-
daje H. Srebrnik w Łodzi,
Piotrkowska 34 2 piętro fr. Ło-
cień t. na bekieszki barki od 30 mk.

na Ubrania ucz.	30
na Męskie	35
na Dziecinne	14
na Spodnie	20
na Kamizelki szt.	25
na Palta	28
na Suknie i kost.	15
na Bluzki i spód.	8
Alpaga i całg dub.	20
Chustki	18
	140-1

A.) Szafy, łóżka, stół, krzesła
otomane, tremo, maszyny,
fotel sprzedam. Karola 8, m. 14,
lewa oficyna, 1 piętro. 795 2

A) Meble różne: szafy, łóżka,
materace, kredens, stół, krze-
sła, otomanę, łóżeczko dziecin-
ne, kołyskę, sprzedam tania.
Piotrkowska 225-3, 1 p. front.
815 1

A. Meble sprzedaje, szafy,
łóżka, kredensy, sypialnię
dębową, machoniową, kasę
sklepową. Piotrkowska № 108,
Przeździecki. 807-1

A kuszerka Hupisza mieszka
obecnie: Radziejewicz, ul. Mar-
cyna № 9, przy Wspólnej.
741-26

A kuszerka Nowakowska miesz-
ka obecnie Dzielna 34. Przy-
moje od 9-12 i od 2-6. 756-21

Biuro pośrednictwa Taszyckie-
go Piotrkowska 90. Pośredni-
czy w kapnie, sprzedaży ruchomości,
nieruchomości, w lokacie
kapitałów. Rekomendacje pra-
cowników wszystkich branż i za-
wodów. 536-21

A kuszerka Drzymałowa przy-
muje Piotrkowska 223-15

Bryczka, wolant i nowy warsztat
kowiński sprzedam. Szosa Ale-
ksandrowska 33, Grzełowska.
894-1

A kuszerka Bliźniewska przyjmu-
je Staro-Zarzewska 23.
902-15

Do Berlina jadę i załatwiam
wszelkie zlecenia w całych
Niemczech, wracam za 10 dni.
Georg Thiede, Długa 112, oficyna,
II piętro. 877-1

Dziewczyna do dziecka i do
sprzątania zaraz potrzebna na
wieś. Wiadomość Nawrot 8, sklep
spożywczy. 880-1

Dplomowana przez Akademię
Paryską Wyższa Szkoła kro-
ju i szycia Fr. Kulpińskiej, Główna
7. Z powodu dużej ilości pań
zgłaszających się do nauki, chcąc
uprzystępnić korzystanie z nauki
p. mniej zamożnym placę za naukę
kroju, szycia i modelowania,
oraz kroju bez rysowania zniży-
łam. P. z którym poprzednio nie
doszło do umowy, proszę o po-
wrotne przybycie. 849-1

Dnia 5 marca o godz. 9 rano w
fabryce Gampe i Albrecht przy
ul. Pańskiej odbędzie się
zebranie robotników tejże fabryki.
Uprasza się o liczne przyby-
cie, 905-1

Folwark, pow. Łask, 6 morg
włók z kompletnym inwen-
tarzem i budynkami sprzedam
po 25 tys. mk. włoka. Do kupna
100 tys. Wiadomość: Pabjanice
„Nowa Księgarnia“. 861-12

Kupię, lub wydzierżawię gospo-
darstwo 30 morg, z zabudo-
waniami blisko Łodzi lub Piotrkowa.
Biuro Taszyckiego, Piotrkowska
90. 900-1

Kupno, sprzedaż nieruchomości.
Lokata kapitałów. Rekomenda-
cja pracowników wszystkich
branż i zawodów. Biuro pośred-
nicze Taszyckiego, Piotrkowska
90. 898-210

Lekcji, korepetycji udziela w
zakresie klas 8-miu, student
Wszchnicy Krakowskiej, były
nauczyciel szkół średnich, Kon-
stanty Löwenhoff, Andrzeja 13,
m. 9. Zastać można do 2-iej i od
7-iej 914-1

Lóżko żelazne z materacem, o-
tomanę, fotel sprzedam. Szko-
lna 30, m. 4. 884-1

Meble z 2 pokoi i kuchni sprze-
dam zaraz: Miłsza 10, m. 12.
Zastać można od 12-4. 887-2

Meble najtaniej można kupić
Rozwadowska 36, u stolarza.
862-22

Młoda paniątka, sierota, poszu-
kuje jakiegokolwiek zajęcia.
Łaskawe oferty w Administracji
Rozwoju, pod „Sierota“. 873-1

Meble do sprzedania: kuchenne
urządzenie, dwa łóżka z sian-
dkiem materacami, nocne sto-
liki, umywalki, stół, krzesła, apa-
rat do piwa na 4 krany, aparat
telefoniczny, maszyny do szycia,
biurko dziecinne. Juljusza 22, m.
18. 857-5

Meble nowe i używane sprze-
daje po cenach najniższych.
Stolarnia Orla 25. 677-10

Muzykanci—ochotnicy do
Wojska Polskiego zechcą
się zgłaszać w Brzezinach, sta-
cja kolejowa Koluszk, do kapel-
mistrza w komendzie Placu. Do-
bre warunki. 911-3

Ogród pięciomorgowy do wy-
dzierżawienia. Wiadomość:
folwark, Szydłów. 892-1

Paniątka poszukuje zajęcia. Mo-
że udzielać początków dzieciom
lub szyć. Może być na wyjazd.
Łaskawe oferty w „Rozwoju“,
„A. E.“. 888-1

Paniątka inteligentna pragnie
przyjąć posadę bony. Oferty
w Rozwoju pod „F“. 886-1

Pies wyżeł brązowy zaginął.
Proszę odprowadzić za sowa-
tą nagrodą: Widzew, Rokicińska
38. 885-2

Poszukiwany spółnik do bardzo
korzystnej, pierwszorzędnej,
jednej w kraju dzierżawy z kapi-
tałem do 100.000 mk. Oferty pod
„I. S. 100“, w administracji Roz-
woju. 912-23

Potrzebny chłopiec do zakładu
ślusarskiego. Piotrkowska
17-1, w podwórzu, Dymkowski.
910-1

Przestępców politycznych, są-
dzonych za czasów rosyjskich,
zaprasza się na zebranie dn. 5
marca o godzinie 3 po poł. do
p. Majchrowicza, ul. Średnia
№ 124, m. 1. Uprasza się wziąć
z sobą dowody przestępstwa
politycznego. Porządek obrad:
1) praca i zapomoga 2) wolne
wnioski. Zarząd zebrania: prze-
wodniczący B. Majchrowicz, se-
kretarz S. Nowakowski. 907-2

Precz z paskarstwem! Za 7 mk.
Pierwszorzędną skórą imitacyj-
ną zeluje zakład podzelniczny
„Erfag“, Piotrkowska 189, I pię-
tro, front. Tamże gotowe obuwie
po cenach fabrycznych. Podze-
lowania przyjmowane są równie-
ż Konstantynowska 68, front,
II piętro. 814-2

Robotnicy, którzy pracowali przy
rzece Burze, mają się zebrać
w Domu Ludowym w nie-
dziele, dnia 2 marca, o godz. 2
po poł., ul. Przejazd 34. 891-1

Rządów rolnych, ogrodników,
gospodynie wiejskie, biurali-
stów, inkasentów z kaucją; słu-
sarzy poleca biuro Taszyckiego
Piotrkowska 90. 899-1

Sprzedam urządzenie ktrepiar-
skie, maszynie rymarską z
całym urządzeniem. Zielona 3
lewa oficyna parter. 904-2

Sprzedam nieruchomość w No-
woj—Mani, tuż przy placie
przy ulicy Pszennej, składająca
się z domu, zabudowań gospo-
darczych i ogrodu. Wiadomość
u właściciela Zwierzchowskiego.
913-1

Sprzedam gospodarstwo 100-
morgowe z zasiewami. Biuro
Taszyckiego, Piotrkowska 90.
901-1

Stenotypistki, maszynistki, se-
kretarki, buchalterki i biura-
listki zostają szybko przyspo-
sobione do objęcia posad biu-
rowych. Kursy buchalteryjne
Piotrkowska 79. 780-21

Sklep spożywczy do sprzeda-
nia. Cegielniana 10. 852 2

Ważne dla szewców, z dobre-
j skóry gotowe obcasy damskie
i męskie do sprzedania. Po ce-
nach niskich. J. Rain Wschodnia 17
prawa oficyna, na parterze. 747 1

Wieszczka «M-me Marie», Ra-
bawska 6, chiromancja, kaba-
listyka, grafologia. Godziny
przyjęć: 11-2 i 4-8, w niedzie-
le i święta 11-3. 876-1

W dniu 17 b. m. przybłąkała się
suka myśliwska; jest u St.
Zwierzchowskiego, wieś Zimna-
woda, przystanek Romanów, na
linji Łódź—Aleksandrów. Po u-
pływie miesiąca zostanie sprze-
dana. 753-1

Wóz w deskach na jednego ko-
nia, mało używany, prawie
nowy, tania sprzedam. Konstanty-
nowska 67. 893-1

Ważne dla Pabjanic i okolicy!
Pisania na maszynach róż-
nych systemów można się nau-
czyć w ciągu 4 tygodni. Bliz-
szych informacji udziela Biuro
prób, Zamkowa 7, Pabjanice.
891-1

Zgubiono pamiątkowy srebrny
birek z monogramami I. S.
T. F. oraz datami. Łaskawego
znalazcę uprasza się o zwrot
za nagrodą. Piotrkowska № 4,
Stiller. 865-2

5,000 mk. potrzeba na 1-szy
M hypoteki. Oferty w
Rozwoju „I G“. 805-1
2 pokoje bez kuchni z wygo-
dami w śródmieściu zaraz do
wynajęcia. Wiadomość: Kilińskie-
go 72, pralnia. 909-3

24 lutego na stacji w Kolusz-
kach, podczas wsiadania do
pociągu skradziono mi portfel
czarny, skórzany. W portfelu
był paszport wydany przez Zy-
rardowski magistrat na imię Ale-
ksandra Kokular, bilety loteryjne
R. G. O. №№ 46852, 30005,
11822 i dwa bilety na loterję lu-
walidów 7684, drugi 13453, kwit
na opłacone 300 kgm. węgla,
bilet imienny wolnej jazdy na
imię kasjera biletowego stacji
Zgierz, Aleksandra Kokular no i
różne kwity i notatki imienne.
Majstra kunsztu złodziejskiego,
który mnie zoperował, proszę
pieniądze sobie zatrzymać, a pa-
piery zwrócić. 897-1

Zagubiono dokumenty.

Berek Wasong zagubił legity-
mację chlebową wydaną na 3
osoby. 906-1

Emilia Keler zagubiła pasz-
port niemiecki wydany w Ło-
dzi. 864 1

Karol Ferster zagubił paszport
niemiecki, wydany w Łodzi.
806 1

Kurawiński Józef zgubił nie-
miecki paszport wydany w Tu-
szynie. 859-1

Skradziono 2 paszporty, nie-
miecki wydany na imiona:
Wincentego Dzikowskiego i
Marji Dzikowskiej, oraz pasz-
port rosyjski wspólny, wydany na
także imiona. 845-1

Skradziono paszport niemiecki
wydany przez magistrat Zy-
rardowa na imię Aleksandra Ka-
kular. 896-1

Szymon Algierd zagubił pasz-
port rosyjski wydany w Choj-
nach. 916-1

Skradziono legitymację - pasz-
port na imię Ignacego Sta-
siaka, wydana w Prusach, oraz
chlebową legitymację i kartę
węglową na toż nazwisko. 913 1

Tomaszewski Stanisław zgubił
paszport niemiecki wydany w
Będkowie, powiat Brzeziny.

Zaginęła legitymacja chlebowa,
Z wydana na imię Piotra Bin-
ra, na 16 osób. 905 1

Zaginęła książka zapomogowa
rezerwistki Antoniny Dudek
wyd. za № 485. D. 614-1

PIEGU

i PRYSZCZE
usuwa naj-
radzykalniej
KREM „ORO”